

THĂNG HOA CUỘC ĐỜI

Như Ninh Nguyễn Hồng Dũng

Kỳ 35 Hội Nghị APEC

Thành phố San Francisco mà người Việt chúng ta thường gọi là Cựu Kim Sơn có cầu Golden Gate nổi tiếng thuộc dạng kỳ quan thế giới nằm ở phía Bắc của tiểu bang California, cách thành phố San Jose chừng 50 dặm với tổng diện tích lên đến 121 kilomet vuông. Lấy thành phố San Jose để so sánh vì người Việt tỵ nạn cư trú tại Thung Lũng Hoa Vàng đông vào bậc nhất hải ngoại, trên một trăm năm chục ngàn người Mỹ gốc Việt cùng hàng trăm sắc dân khác làm việc chăm chỉ khiến cho Tiểu bang Vàng này có mức GDP lên đến 501 tỉ Dollar, đứng vào hàng Top Ten của thế giới. Thành phố này được thiên nhiên ưu ái vì điều kiện khí hậu hợp lý với nhiều danh lam thắng cảnh tuyệt vời. Hơn thế nữa hệ sinh thái ở nơi đây rất đa dạng từ động vật, thực vật cho đến các loại khoáng sản quý hiếm. Khí hậu vùng Bay Area bao quanh thành phố rất ôn hòa phân bố thành hai mùa rõ rệt là mùa hè nắng chan hòa, mát mẻ và mùa đông chẳng thiếu tuyết rơi, băng giá, mưa phùn.

San Francisco luôn toát lên những vẻ tinh túy tuyệt vời của thiên nhiên như trăm thung lũng thơ mộng mọc lên bao kỳ hoa dị thảo phủ kín cánh đồng hoa vàng bát ngát; xuyên con dốc đứng, ngoằn ngoèo hay từng góc phố âm thực có thể gặp ở bất cứ nơi đâu với hình ảnh tiệp tùng Á Âu pha trộn. Đó cũng là hệ sinh thái với nhiều cánh rừng nhiệt đới chứa bao điều kỳ bí; những dòng sông có đá quý trong đất khiến cho dân tứ xứ về đây đãi cát tìm vàng, di dân lập nghiệp khoản năm 1848 tạo thành nhiều cộng đồng đa văn hóa tại thành phố thơ mộng này. Những chi tiết hấp dẫn trên cũng đủ thuyết phục Ban tổ chức Hội Nghị Thượng Đỉnh về Diễn Đàn Hợp Tác Kinh Tế Châu Á Thái Bình Dương gọi tắt là APEC (*Asia-Pacific Economic Cooperation*), diễn đàn của 21 nền kinh tế thành viên vành đai Thái Bình Dương với mục tiêu tăng cường mối quan hệ về kinh tế và chính trị hội họp từ ngày 11 đến 17 tháng Mười Một, năm 2023 quyết định chọn thành phố San Francisco và mời các nhà lãnh đạo Diễn đàn Hợp tác Kinh tế Châu Á, Thái Bình Dương giáp mặt nhau bàn thảo về chủ đề "Kiến tạo tương lai kiên cường và bền vững cho tất cả mọi người".

Đến thời điểm này thì các nền kinh tế thành viên APEC bao gồm: Úc, Brunei Darussalam, Canada, Chile, Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, Hồng Kông Trung Quốc, Indonesia, Nhật Bản, Đại Hàn Dân Quốc, Malaysia, Mexico, New Zealand, Papua New Guinea, Peru, Philippines, Liên bang Nga, Singapore, Đài Bắc Trung Hoa, Thái Lan, Hợp chủng quốc Hoa Kỳ và Việt Nam.

Kỳ họp APEC tại Thành phố chủ nhà San Francisco là sự tính toán có nghiên cứu khá hoàn hảo vì nơi đây luôn đổi mới sáng tạo và bao trùm một trung tâm quan trọng giữa nền kinh tế toàn cầu. San Francisco là khu vực kinh tế lớn thứ tư ở Hoa Kỳ và vùng Vịnh San Francisco là nơi có nhiều công ty Fortune 500 lớn nhất thế giới như Tesla, Uber, Salesforce, Pixar, Netflix, Lucasfilm Ltd., Levi Strauss v.v. và một số công ty sáng tạo nhất trong lãnh vực AI, kỹ nghệ sinh học, phần mềm, công nghệ sạch và phương tiện truyền thông xã hội. Các hải cảng nơi đây ghi nhận 100 tỷ đô la từ vận chuyển hai chiều với các thành viên APEC hàng năm và người Mỹ gốc Á chiếm 33% tổng dân số San Francisco.

Kỳ họp này có hai nhân vật lãnh đạo nước Cộng Hòa Nhân Dân Trung Hoa hay là Tàu Cộng và nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam hay còn gọi là Việt Cộng tham dự. Tập Cận Bình và Võ Văn Thưởng đại diện cho hai quốc gia có nhiều tai tiếng về thành tích chà đạp nhân quyền, đàn áp dân chúng, tước đoạt quyền làm người qua hành động quản chế, tù đầy đối với những công dân bất đồng chính kiến. Riêng Tàu Cộng càng chồng chất nhiều nỗi thống khổ, điêu linh cho các quốc gia khác như Tây tạng, Mông Cổ, Duy ngô Nhĩ cũng như lấn chiếm Biển Đông. Do đó, người Việt Tỵ nạn Cộng Sản tại tiểu bang California có cơ hội biểu tình, lên tiếng trước dư luận quốc tế, tố cáo tội ác của Tập Cận Bình và Võ Văn Thưởng trước các ống kính truyền hình đa quốc gia.

Ban Tổ chức biểu tình được thành lập từ hơn một tháng qua do Cộng Đồng Việt Mỹ Bắc California đứng đầu phối hợp với các Hội Đoàn, Đoàn thể, các Cộng đồng Việt nam tại Miền Trung và Miền Nam California cùng đồng hương vùng Bay Area kéo đến trước nơi xây ra cuộc họp tại Moscone West Convention Center số 747 Haward Street, San Francisco để chống đối những kẻ độc tài, đảng trị, hại dân, bán nước lại có mặt tại nơi này.

Đông đảo đồng hương Việt Nam ba vùng Nam, Trung, Bắc California hưởng ứng lời kêu gọi của ban tổ chức cuộc biểu tình quy mô vào hai ngày 15 và 16 Tháng 11 để phản đối Việt Cộng & Trung Cộng vi phạm nhân quyền

trước trụ sở Hội Nghị Thượng Đỉnh APEC 2023 với rừng cờ vàng và những biểu ngữ nội dung kêu gọi tôn trọng nhân quyền cho Việt Nam, tố cáo Việt Cộng phạm tội phản quốc, đã bán nước cho quan thầy Trung Cộng! và những tội ác chống lại loài người, thậm chí diệt chủng của Tàu Cộng! tàn ác đối với chính người dân của họ. Trung Cộng và Việt Cộng chỉ lợi dụng Hội Nghị Thượng Đỉnh APEC 2023 làm diễn đàn để quảng bá, khoa trương cho cái Đảng Cộng Sản mà thôi trong khi người dân vẫn nghèo đói và bị đàn áp hàng ngày.

Sau đây là nguyên văn Lời Kêu Gọi Tham Gia Biểu Tình Của Ban Tổ Chức:

“Thưa các bạn! chúng tôi gồm các tổ chức người Mỹ gốc Á, viết thư này kêu gọi sự tham gia cuộc biểu tình để phản đối các phái đoàn Việt Cộng và Trung Cộng, vào ngày 15 và 16 tháng 11 năm 2023, tại Hội nghị APEC ở San Francisco.

Trong khi mục tiêu của APEC là gia tăng phúc lợi cho mọi người cùng đạt được tăng trưởng kinh tế bền vững và toàn diện trong khu vực, chúng tôi khẳng định rằng nhân quyền vẫn là yếu tố cốt lõi của phúc lợi đó. Trong khi chúng tôi mong muốn nền kinh tế Á Châu phát triển và đại đa số người dân được tham gia vào sự phát triển đó, lập trường của chúng tôi là không chấp nhận, đón tiếp hay cộng tác với những thế lực đang đàn áp những giá trị phổ quát này và phạm tội phản quốc, tội ác chống lại loài người, thậm chí diệt chủng đối với chính người dân của họ. Đất nước Hoa Kỳ là ngọn hải đăng của tự do chính trị và cơ hội kinh tế cho nhiều người dân bình thường nhưng không có chỗ cho những ai gieo rắc bóng tối của chủ nghĩa Cộng sản. Nhân dịp kỷ niệm 75 năm Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền, với tư cách là nạn nhân của chủ nghĩa Cộng sản và con cháu của họ, chúng tôi tưởng niệm hơn 100 triệu sinh mạng đã chết dưới bàn tay của chủ nghĩa Cộng sản và thề sẽ không cho phép những hành động tàn bạo như vậy được tiếp tục diễn ra ở bất cứ nơi đâu.

Không ai có thể chối cãi rằng Trung Cộng phải chịu trách nhiệm về dịch bệnh Covid-19 đã cướp đi sinh mạng của hơn một triệu người Mỹ. Cuộc khủng hoảng fentanyl cũng bắt nguồn từ Trung Cộng, đang giết chết hàng chục nghìn người Mỹ mỗi năm. Theo báo cáo mới nhất của Bộ Quốc phòng, Trung Cộng đang nhắm vào Mỹ với 1.000 đầu đạn hạt nhân vào năm 2030. Lợi ích của Mỹ tiếp tục bị đe dọa bởi các chiến thuật kinh tế cường bức, tham vọng bá chủ và sự coi thường hoàn toàn luật pháp quốc tế của Trung Cộng. Ủng hộ Trung Cộng là chế độ Cộng sản Việt Nam và Bắc Triều Tiên, quốc gia có chung giáo điều dựa vào khủng bố, dối trá để trị dân. Chúng tôi tập hợp lại để bác bỏ và phản đối những chế độ đó. Mong các bạn đứng lên cùng chúng tôi để bày tỏ tiếng nói chính nghĩa quốc gia.

Theo lời của Elie Wiesel, người đoạt giải Nobel Hòa bình và là người sống sót sau thảm họa Holocaust phát biểu: “Có thể có những lúc chúng ta bất lực trong việc ngăn chặn sự bất công, nhưng không lúc nào chúng ta bỏ cơ hội phản kháng.” Lúc đó chính là bây giờ. Xin tham gia với chúng tôi!. Ban Tổ Chức gồm có Ủy Ban Chấp Hành Cộng Đồng Việt Mỹ Bắc California, Liên Hội Cựu Quân Nhân Bắc California, Tập Thể Chiến Sĩ VNCH Hải Ngoại; Khu Hội Cựu Tù Nhân Chính Trị Bắc California; Ủy Ban Phụng Sự Cộng Đồng Bắc California; Liên Ủy Ban chống Cộng sản và tay sai; Hội Đồng Liên Kết Quốc Nôi Hải Ngoại Việt Nam; Hội Đồng Đại Biểu Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia Liên Bang Hoa Kỳ; Cộng Đồng Miền Trung California và Alliance For Vietnam's Democracy.

Lần biểu tình này hầu như các quốc gia Á Châu bao gồm Phi Luật Tân, Đài Loan, Duy Ngô Nhĩ, Tây Tạng, Hồng Kông, Việt Nam đều nhắm mục tiêu phản đối đến Trung Cộng. Từ ngày 5 tháng 11 năm 2023, Nguyễn Thái Học Foundation đã gửi thư đến các diễn giả, thành viên và các đại diện tham dự hội nghị APEC tại San Francisco, California, U.S.A, yêu cầu xem xét lại tư cách của nhà cầm quyền Cộng Sản Trung Quốc khi tham gia vào Hội Nghị APEC nội dung đề nghị như sau:

“-Không nên chấp nhận Đương Quyền Cộng Sản Trung Quốc là thành viên tham dự trong hội nghị này.

-Không nên đàm phán, hợp tác với Cộng Sản Trung Quốc, và thận trọng với những hứa hẹn của họ vì những lý do sau đây:

-Đương Quyền Cộng Sản Trung Quốc đã không thành thật khi tham gia vào WTO: Quốc gia này đang có nền kinh tế đứng thứ hai trên thế giới và chính phủ họ có dư tiền để cho vay và tài trợ cho các quốc gia khác. Họ vi phạm “Hiệp định chung về Thuế quan và Thương mại 1994 cũng như Hiệp định chống bán phá giá.

-Chiến lược “Một Vành Đai, Một Con Đường” đã tạo ra những “bẫy nợ” cho các quốc gia để họ chiếm dụng; xây dựng những thương cảng và biến những nơi đó này thành quân cảng sau này vì mục đích quân sự như Hambantota Port của Sri Lanka hoặc Ream Naval Base của Cambodia.

-Vấn đề An ninh, Kinh tế và Thương mại: Nhà cầm Quyền Cộng Sản Trung Quốc đã cài đặt gián điệp kinh tế để trộm cắp những bí mật từ các công ty và nhái tạo những hàng hóa giả mạo bán ra thị trường quốc tế. Xuất cảng những thực phẩm hàm lượng hóa chất cao, che dấu những vi phạm bằng cách lách hàng hóa sang các nước khác để xuất cảng. Nhiều sản phẩm được làm ra từ những tù nhân cưỡng bức lao động ở Tân Cương, Duy Ngô Nhĩ...

-Vấn đề An ninh hàng hải: Đương Quyền Cộng Sản Trung Quốc đã không tôn trọng luật hàng hải UNCLOS mà họ đã ký, rồi lại tự vẽ ra đường chín đoạn để chiếm đoạt lãnh hải của các nước khác, ý mạnh đánh chiếm trái phép những đảo Hoàng Sa, Trường Sa của Việt Nam, bao vây và ngăn chặn tiếp tế thực phẩm nhân đạo trên bãi cạn Scarborough

của Philippines, đảo Natuna của Indonesia và đảo Borneo của Malaysia. Chính họ đã xua đuổi, cấm tàu thuyền các nước không được đánh, bắt hải sản trên vùng biển không thuộc về chủ quyền của Trung Cộng, gây xáo trộn, tạo bất ổn trên biển khi nguy trang, quân sự hóa các tàu, thuyền dân sự để dễ bề gây hấn và đánh đuổi tàu của các nước khác. -Đương quyền Cộng Sản Trung Quốc đã hành xử thiếu đạo đức và nhân quyền: khi cưỡng bức, cướp mỗ và buôn bán nội tạng các tù nhân học viên Pháp Luân Công; âm mưu chủ đích phát tán Covid-19 như một thử nghiệm chiến tranh sinh học đến toàn cầu...

Với những sự kiện nêu trên, nhà cầm quyền Cộng Sản Trung Quốc đã và đang hành xử những âm mưu, lừa đảo và tiếp tục tái diễn sau này, chúng tôi đề nghị APEC không nên để Cộng Sản Trung Quốc tham gia hội nghị lần này cũng như trong tương lai nếu chế độ chuyên chế, độc đảng vẫn còn tồn tại”

Đoàn biểu tình đưa cao biểu ngữ cực lực phản đối nhà cầm quyền Cộng sản Việt Nam do Võ Văn Thưởng, chủ tịch nước dẫn đầu, tố cáo trước dư luận quốc tế sự dối trá và khăng định Việt Cộng không phải là đối tác đáng tin cậy. Chúng là những kẻ ăn bám và đâm sau lưng, bằng chứng là những hành vi khúm núm gần đây đối với Trung Cộng và Nga, ngay sau khi được nâng cấp lên quan hệ đối tác chiến lược toàn diện. Lợi ích của chúng hoàn toàn mang tính tư lợi và gây nguy hiểm cho lợi ích Hoa Kỳ...do vậy, đoàn biểu tình quyết tâm phản đối sự hiện diện của phái đoàn Võ Văn Thưởng là những kẻ cầm quyền đang đưa dân tộc đến chỗ nghèo nàn, lạc hậu và nền đạo đức bị suy đồi. Hiện nay Việt Cộng đã nhốt khoảng 243 nhà bất đồng chính kiến và đấu tranh cho dân chủ, đẩy những nhà đấu tranh đến chỗ suy sụp tinh thần, dân oan bị cướp đoạt đất đai, Công an ngày đêm tra tấn và bắt bớ người dân với những tội danh rất bất công và mơ hồ mà kẻ hoài không bao giờ chấm dứt.

Nói về Tổng Thống Hoa Kỳ Joe Biden cùng hợp với Đảng trưởng Trung Cộng Tập Cận Bình tại Điện Trang Filoli thì vài điều được giải quyết, dường như có vẻ thất thế cho Hoa Kỳ hơn là chiếm phần thủ đắc. Thứ nhất là các đường dây nóng giữa hai quân đội Mỹ, Trung đồng ý nói lại sau một thời gian dài bị Trung Cộng tự động cắt đứt kể từ khi cựu Chủ Tịch Hạ Viện Nancy Pelosi đến thăm Đài Loan vào tháng 8/2022. Thứ hai là ngăn chặn việc xuất cảng các mặt hàng liên quan đến chất fentanyl, nguyên nhân hàng đầu gây ra tình trạng sử dụng ma túy quá liều ở Hoa Kỳ để đổi lấy một sự giải toả cấm vận cho quân đội Trung Cộng. Điều đáng lo sợ là vấn đề AI (Artificial Intelligence) khi Joe Biden đem chiến thắng lớn đến cho Trung Cộng với thỏa thuận hạn chế sử dụng AI trong vũ khí nguyên tử và drone. Đây là một quyết định sai lầm trầm trọng của Tổng Thống Mỹ, bởi vì hiện nay kỹ thuật AI của Hoa Kỳ đang đi trước Trung Cộng rất xa qua những phát minh của semiconductor. Tại sao Joe Biden lại tự trói tay mình để nhường một lợi thế chiến lược vô cùng quan trọng cho Trung Cộng là câu hỏi mà nhiều người có suy nghĩ bình thường đang quan tâm. Joe Biden đã đạt được các thỏa thuận về fentanyl, nối lại đường dây nóng liên lạc quân sự, còn Tập Cận Bình đạt quá nhiều điều có thể xem như thoát đại nạn vì Tập đã giành được những nhượng bộ trong chính sách của Hoa Kỳ như gát lại những xử phạt đối lấy hợp tác của Mỹ, biến từ đối địch sang bạn bè nhằm giảm bớt căng thẳng song phương sẽ cho phép Trung Cộng tập trung nhiều hơn vào tăng trưởng kinh tế, và cơ hội thu hút các nhà đầu tư nước ngoài đang ngày càng xa lánh Trung Quốc qua cuộc nói chuyện đầy hứa hẹn của Tập Cận Bình với các nhà đầu tư ở San Francisco. Đáng lẽ Hoa kỳ cần nắm cái cán dao để răn đe Trung Cộng không được quấy rối Biển Đông hoặc chẳng dám hợp tác với Nga chống lại Tây phương mới là nước cờ cao kiến mà Joe Biden cần phải ra chiêu.

Trong Sử ký Tư Mã Thiên chép về nhà thuyết khách Tô Tần khoảng cuối thế kỷ thứ tư trước Công Nguyên cùng thời với Trương Nghi, đối thủ chủ xướng kế sách liên hoành. Ông lần lượt đi du thuyết lục quốc gồm Yên Văn hầu, Triệu Túc hầu, Ngụy Huệ vương, Tề Tuyên vương, Sở Uy vương với kết quả, sáu nước hợp tung và cùng chung sức chống nước Tần. Tô Tần là người cầm đầu hợp tung, kiêm Tề tướng sáu nước. Trong quá trình thực hiện thuyết hợp tung, để ngăn chặn việc nước Tần đánh Triệu sẽ hồng kế sách của mình, Tô Tần đã dùng mưu mẹo kích động người bạn giỏi du thuyết là Trương Nghi đi sang nước Tần làm quan để khuyên vua Tần không đánh nước Triệu, khiến kế sách của ông được thực hiện thành công. Sau khi việc hợp tung 6 nước hoàn thành, nước Tần không mang quân đi đánh các nước khác trong vòng 15 năm để sáu tiểu vương quốc này có cơ hội liên kết sức mạnh, âm thầm chế tạo vũ khí, xây dựng kinh tế, liên minh chống Tần. Quả thật sau đó nước Tần bị lục quốc hợp lực tiêu diệt. Ở nước Tề thì Tô Tần bị các đại phu nước này ganh ghét vì họ sợ tranh giành sự tin yêu của Tề Mẫn vương nên nhóm đại phu ra tay đâm trọng thương Tô Tần. Vua Tề rất yêu mến Tô Tần bèn quyết tìm cho kỳ được hung thủ là ai nhưng không bắt được. Đến lúc gần chết Tô Tần nói với Tề Vương: *“-Thần chết xin dùng ngựa xé xác thân này mà rao ở chợ rằng: Tô Tần vì nước Yên mà làm loạn ở nước Tề thì thế nào bệ hạ cũng bắt được hung thủ giết thân. Tô Tần nói vậy nhằm mục đích khiến mọi người tưởng Tô Tần là kẻ có tội bị vua Tề thất sủng, kẻ giết Tô Tần sẽ lộ diện. Vua Tề làm theo, quả nhiên người giết Tô Tần tự ra nhận công. Tề Mẫn Vương bèn bắt hung thủ mang đi chém đầu.*

Hai ngàn sáu trăm năm sau tại thành phố San Francisco cũng diễn tuồng y hệt lục quốc hợp tung, không biết ai là Tô Tần nhưng Hoa Kỳ làm hòa với Trung Cộng trong công nghệ AI thì kẻ hưởng lợi sau cùng không ai khác hơn là kẻ thù của dân tộc Việt nam? buồn thay!

THĂNG HOA CUỘC ĐỜI

Như Ninh Nguyễn Hồng Dũng

Kỳ 36 Thầy Tuệ Sỹ

Thầy Quảng Đức có tài tướng số thần kỳ đang đứng ngoài sân chùa nói chuyện với Thầy Tuệ Sỹ, năm 1973 tôi còn quá nhỏ ở sau hậu liêu của Phật Học Viện Hải Đức học nội điển thì Đại Đức Tịnh Diệu sai tôi đi tìm Thầy Tuệ Sỹ cho Ôn dạy việc. Tôi chạy loanh quanh và xuống bậc cấp thì thấy hai vị đứng dưới gốc cây sứ nói chuyện khá sôi nổi, không chờ tôi trình báo thì Thầy Tuệ Sỹ nói với Thầy Quảng Đức rằng, anh đoán đúng và không đợi tôi thưa thỉnh thì Thầy vội vào trong cho Ôn dạy việc.

Chuyện lâu tôi không nhớ nhưng duyên may gặp Thầy Quảng Đức tại San Jose đang truyền nghề lại cho người đệ tử Kim Khoa, một doanh nhân ngành địa ốc thành đạt vùng Bay Area, khi nhắc đến thời gian đó thì Thầy Quảng Đức cho biết là sự việc sắp xảy ra như thế nào thì Thầy Tuệ Sỹ đã biết, bằng chứng là lúc hai vị nói chuyện, Thầy Tuệ Sỹ bảo rằng chừng 10 phút nữa sẽ có chú nhỏ dừng câu chuyện này. Quả đúng như in, mười phút sau đó tôi là người chạy tìm Thầy và dù chưa thưa thỉnh thì Thầy đã rõ.

Thật ra Thầy Quảng Đức không phải là tu sĩ nhưng thân cận với Thầy Tuệ Sỹ những thập niên sáu mươi, thương quý và chăm lo cho Thầy Tuệ Sỹ khi những năm tù đày trong trại Phú Yên miền Trung cũng như trại Ba Sao miền Bắc. Thầy Quảng Đức cũng tinh thông kinh kệ nhưng chuyên ngành dịch số, tướng pháp tâm linh nên làm điều gì cũng đoán được phần lớn chuyện xảy ra từng khoảng thời gian. Qua lời Thầy Quảng Đức, tôi biết thêm về Thầy Tuệ Sỹ trong sự nghiệp văn chương, thi phú, âm nhạc, ngôn ngữ và dịch lý mang tầm vóc quốc tế, khó ai sánh bì. Tầm ảnh hưởng về đạo pháp, dịch thuật kinh điển, trước tác văn chương thì ba bốn trăm năm sau biết có được nhân tài nào như vậy để tái hiện đàm hoa trong cõi Diêm phù đề này hay không?

Thầy Thích Tuệ Sỹ, thế danh Phạm Văn Thương, sinh năm 1943 tại tỉnh Paksé, Lào; Năm chín tuổi xuất gia và lâu thông kinh điển rất sớm. Thầy có một bộ óc siêu việt, các ngôn ngữ chính đều thông và trở thành Giáo sư tại Viện Đại Học Vạn Hạnh thập niên bảy mươi của thế kỷ XX khi độ tuổi còn khá trẻ. Những công trình nghiên cứu Phật học và những khảo luận Triết học có giá trị cao như Đại Cương về Thiền Quán, Triết Học về Tánh Không rất dễ hiểu, dễ tu nhờ tinh thông chữ Hán, biết nhiều ngoại ngữ như Anh, Pháp, Lào, Thái, Nhật, Tây Tạng, thông thạo hai cổ ngữ Pali và Sanskrit; hiểu tiếng Đức, nghiên cứu kỹ về Heidegger và Hoelderlin nên Thầy dịch cuốn *Thiền Luận* của D.T. Suzuki ra Việt ngữ được nhiều tầng lớp xã hội hoan nghênh, đón đọc rất say mê. Đặc biệt với kiến thức Phật học uyên thâm, Thầy đã viết giảng luận “Huyền thoại Duy-ma-cật”, và đi theo hình mẫu lý tưởng này nên Thầy Tuệ Sỹ đã không ngại dấn thân phụng sự, và trở thành biểu tượng của sự đấu tranh ôn hòa cho các giá trị nhân quyền và tự do tôn giáo tại Việt Nam.

Năm 1984 Thầy Tuệ Sỹ bị nhà đương quyền Cộng Sản Việt Nam bắt và gán tội “âm mưu lật đổ chính quyền”, kêu án tử hình trong phiên tòa mà chính Thầy tự biện hộ cho mình. Khi bản án đưa ra, Thầy Quảng Đức đã cười to và nói rằng, không rúng một cộng lông của Thầy Tuệ Sỹ, mà chính Thầy cũng tự biết như vậy, Quả thật, nhiều chương trình hoạt động quốc tế đồng loạt lên tiếng phản đối chế độ bất nhân đó; Tổ chức Human Rights Watch trao giải thưởng tranh đấu nhân quyền (Hellman-Hammett Awards) cho Thầy và cuối cùng, Cộng Sản buộc phải trả tự do nhân ngày quốc khánh của chúng vào năm 1998. Một tu sĩ Phật giáo ốm yếu đã lãnh án tử hình, 17 năm tù đày và ba lần bị quản thúc, trải qua các lao xá khắc nghiệt khắp nam trung bắc, tuy nhiên điều đó vẫn không thể thay đổi được một người đã quyết tâm sống trọn vẹn với những giá trị mình đã lựa chọn, vẫn giữ lòng thanh thản bao dung không chút oán hận đối với bất cứ chúng sanh nào từng đối xử tàn tệ với Thầy.

Một lòng với Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, tháng 4 năm 1999, Hòa thượng Thích Quảng Độ đề cử Thầy Tuệ Sỹ làm Tổng Thư Ký Viện Hóa Đạo, và sau đó cung cử lên Đệ Nhất Phó Viện Trưởng Viện Hóa Đạo, với tư cách này Thầy Tuệ Sỹ là một trong những nhà lãnh đạo Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất đóng góp rất nhiều cùng với Hòa Thượng Thích Huyền Quang và Hòa Thượng Thích Quảng Độ trong công cuộc đấu tranh đòi hỏi quyền tự do tôn giáo tại Việt Nam, nhất là quyền phục hoạt của Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất.

Thầy Tuệ Sỹ từng tuyên bố tại tòa án, cũng như khi phách kiên cường lúc ngồi tù, là tấm gương sáng, là niềm tự hào của Phật giáo và của dân tộc: “*Lập trường của chúng tôi là lập trường của Phật giáo, là lập trường của toàn khối dân tộc.*” vì Thầy cho rằng sức mạnh của Phật giáo không phải là Chính trị, mà là Văn hóa và Xã hội, trong đó Giáo

đục có vai trò rất quan trọng. Nhưng công cuộc giáo dục này phải do Giáo hội độc lập đề ra, không thể chịu sự kiểm soát hay áp đặt của bất cứ thế lực nào, thì mới mong đào tạo ra những thế hệ tăng ni có tài đức để phụng sự xã hội, phục vụ chúng sanh.

Khoảng tháng Ba năm 2003 Thầy Tuệ Sỹ tháp tùng Hòa thượng Thích Huyền Quang ra Hà Nội gặp Thủ tướng Cộng Sản đương thời Phan Văn Khải yêu cầu giải quyết việc Nhà nước đình chỉ sinh hoạt của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất sau năm 1975, trong dịp này, đại diện ngoại giao của sáu quốc gia thành viên Khối Liên Âu và Hoa Kỳ tại Hà Nội đã chủ động tìm gặp và mời Thầy Tuệ Sỹ đến thăm, làm việc tại trụ sở ngoại giao của phái bộ Liên Âu ở Hà Nội. Họ đón Thầy đi một mình, không cần người phiên dịch và cuộc nói chuyện hết sức cởi mở đã giúp những nhà ngoại giao Liên Âu thấu rõ tình cảnh của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất quyết tâm nắm giữ giềng mối của sự tinh tú uyên nguyên Phật Giáo và văn hóa dân tộc như thế nào! Tháng Mười năm đó Thầy đã cùng nhị vị Hòa thượng Thích Huyền Quang và Thích Quảng Độ tổ chức Đại hội bất thường Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất tại Tu viện Nguyên Thiều, Bình Định. Sau Đại hội này, các vị Hòa thượng cũng như Thầy Tuệ Sỹ bị nhà cầm quyền quản chế mỗi người một nơi, do đó Giáo Hội trong nước ủy thác cho các Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất tại Hải ngoại tổ chức Đại hội tại Tu Viện Quảng Đức, Melbourne, Úc Châu để công bố đầy đủ nhân sự lãnh đạo Giáo hội trong nước và hải ngoại, đồng thời toàn thể Tăng ni Phật tử đã suy tôn Đại lão Hòa Thượng Thích Huyền Quang lên ngôi vị Đệ tứ Tăng thống. Năm 2008, đức Đệ tứ Tăng thống Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất viên tịch và ngôi vị Đệ ngũ Tăng thống được truyền thừa cho Hòa Thượng Thích Quảng Độ. Tháng Ba năm 2019 đức Đệ Ngũ Tăng thống Thích Quảng Độ biết sự vô thường sắp đến nên phú chúc di ngôn và ấn tín của Viện Tăng Thống Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất ủy nhiệm cho Thầy Tuệ Sỹ lãnh đạo, xử lý thường vụ Viện Tăng Thống sau khi Ngài viên tịch vào tháng Hai năm 2020.

Từ những năm tháng tù đầy, sức khỏe của Thầy Tuệ Sỹ suy yếu trầm trọng, dù vậy Thầy vẫn kiên trì mạnh mẽ chống chọi cơn bạo bệnh để hàng ngày phiên dịch kinh, hiệu đính các tác phẩm, tổ chức sắp xếp thư mục cho công trình phiên dịch Đại Tạng Kinh Việt Nam được thực hiện theo đúng tiêu chuẩn học thuật quốc tế. Tháng 11 năm 2021 Thầy Tuệ Sỹ chủ trì Đại hội lần thứ nhất của Hội đồng Hoàng pháp, quyết định thành lập Hội đồng Phiên dịch Tam tạng Lâm thời để kế thừa Hội đồng Phiên dịch Tam tạng do chư tôn Trưởng lão Hội đồng Giáo phẩm Trung ương trực thuộc Viện Tăng thống Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất đã thành lập hồi năm 1973 nhưng bị gián đoạn do thời cuộc chướng duyên. Đến cuối năm 2021 Hội đồng Phiên dịch Tam tạng Lâm thời chính thức được thành lập và phiên dịch, hiệu đính, chứng nghĩa chuyết văn và tổ chức in ấn quy củ, hình thành 29 tập đầu tiên được khởi in trong năm 2022, đặt nền móng cho công trình Đại Tạng Kinh Việt Nam chính thức được tiếp nối. Đến tháng Tám năm 2022 Hội đồng Giáo phẩm Trung ương suy cử Thầy Tuệ Sỹ đảm nhiệm trách vụ Chánh thư ký kiêm Xử lý thường vụ Viện Tăng Thống tại chùa Phật Ân, Biên Hòa và cử hành lễ truyền trao ấn tín Viện Tăng Thống tại chùa Từ Hiếu thuộc quận Tám Sài Gòn sau đó một ngày. Từ đó, Thầy đã dành hết thời gian và sức khỏe còn lại để chuyên tâm phiên dịch kinh tạng, hiệu đính, chứng nghĩa cho các dịch phẩm hầu lưu lại cho hàng hậu bối. Tiếc thay công trình hoàng pháp lợi sanh còn cần đến khối óc uyên thâm của Thầy, nhưng rồi ai cũng phải ra đi, Thầy Tuệ Sỹ đã thuận thế vô thường thân thị tịch tại chùa Phật Ân, huyện Long Thành, tỉnh Đồng Nai, Việt Nam, vào lúc 16:00 giờ, ngày 24 tháng 11 năm 2023, trụ thế 80 năm.

Thông tin về sự thị tịch của Người, Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ đã đăng lời phân ưu bày tỏ sự tiếc thương vô cùng đến một bậc thức giả với di sản văn hóa, giáo dục đồ sộ lưu lại cho thế nhân. Quả thật như vậy, Thầy Tuệ Sỹ là một anh tài tinh hoa của dân tộc, một chiến sĩ kiên cường bất khuất trước vô minh luôn đấu tranh cho cái thiện được trường cửu, cho tinh thần Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất được xiển dương, cho đạo pháp trường tồn và dân tộc được thăng hoa, chúng sanh an lạc.

Chúng ta hãy lắng nghe lời thao thức của Thầy Tuệ Sỹ từ hai thập niên trước từng gửi gắm những người trẻ với lý tưởng phụng sự chúng sanh, xuất gia cầu đạo khi nhìn thấy sự biến đổi hư nguy của trần gian quay cuồng:

“Trong những ngày gần đây, những biến động tuy làm sừng sốt thế giới nhưng hầu như chỉ làm gọn sóng một ít nơi đây để giữ yên cho giấc ngủ đông miên kéo dài qua hai thập niên của Phật giáo Việt Nam. Trong không khí được bao trùm bởi trạng thái ứ đọng của vũng nước ao tù, bị cắt đứt với mạch nguồn quá khứ, bị che chắn khuất tầm nhìn tương lai; trong không khí đó tâm tư ước nguyện của thế hệ non trẻ, của thế hệ tăng ni sinh mới lớn, như được bộc lộ trong những ngày vừa qua, từ Bình Định cho đến Thừa Thiên – Huế, là dấu hiệu của nguồn mạch ngầm vẫn luân lưu bất tuyệt trong dòng lịch sử truyền thừa của Phật giáo Việt Nam. So với khối lượng tăng ni sinh trong cả nước, các con chỉ là một nhóm nhỏ. Ít, nhưng đây là những hạt lúa chắc. Nhiều, nhưng chỉ là vỏ trấu, và là những hạt chưa được ủ mầm mà đã mục rỗng bên trong.

Các con hãy tự hào, với niềm tự hào trong trắng và vô tư của tuổi trẻ, từ thời điểm cột mốc này, đã một lần và mãi mãi đứng thẳng trên đôi chân của chính mình, bằng đôi mắt trí tuệ và hùng lực mà nhìn thẳng không khiếp sợ vào quyền lực xấu ác của thế gian, tự xác định hướng đi cho bản thân để làm những việc cần làm cho chính mình và cho

mọi người. Thế hệ của thầy, những thanh niên trang lứa được nuôi dưỡng để dựa vào chiến trường của cuộc chiến tranh ý thức hệ, được giáo dục để biết hận thù giai cấp. Nhưng may thay, giòng suối Từ vẫn âm thầm tuôn chảy, để xoa dịu những đau thương mất mát; để hàn gắn những đổ vỡ điêu tàn của dân tộc. Các con lớn lên trong thời đại thanh bình, nhưng các con lại bị ném vào giữa một xã hội mất hướng. Quê hương và đạo pháp là những mỹ từ thân thương nhưng đã trở thành sáo rỗng. Các bậc cao tăng thạc đức, một thời đã đánh thức lương tâm nhân loại trước cuộc chiến hung tàn, đã giữ vững con thuyền đạo pháp trong lòng dân tộc; nay chỉ còn lại bóng mờ, và quên lãng.....

...Xưa kia, khi vua chúa bắt sự tăng cúi đầu nhận tước lộc của triều đình để làm tô tở cho vương hầu, chư Tô đã sẵn sàng đặt đầu mình trước gương bện, giữ vững khí tiết của người xuất gia, bước theo dấu chân vô úy, vô cầu, của các bậc Thánh Đệ tử, được gói gọn trong thanh quy: *Sa môn bất kính vương giả*. Nhẫn nhịn đời nhưng không để cho quyền lực đen tối của đời sai sử. Tùy thuận thế gian, nhưng không tự đánh chìm trong dòng xoáy ô trược của thế gian. Các con hãy tự rèn luyện cho mình một tín tâm bất hoại; một đức tính dũng mãnh vô úy; nỗ lực tự huân tập trí tuệ bằng văn, tư, tu để nhìn rõ sự tướng chân nguy, để thấy và biết rõ mình đang ở đâu, đang đi về đâu; không nhắm mắt phóng càn theo cỗ xe lộng lẫy bên ngoài nhưng rệu rã bên trong, đang lao xuống dốc dài không định hướng. Mỗi thế hệ có vấn đề riêng của nó, do những biến thiên của xã hội chung quanh, do những biến cố dao động mang tính thời đại. Thế hệ của thầy thừa hưởng được nhiều từ Thầy Tô, nhưng chưa hề báo đáp ân đức giáo dưỡng cao dày trong muôn một. Chỉ mới tròn ba mươi tuổi, đã phải khép lại cổng chùa, xách cuốc lên rừng, xuống biển, cũng mưu sinh lao nhọc như mọi người. Rồi lại vào tù, ra khám, lệnh đênh theo vận nước thăng trầm. Sở học và sở tri cũng cùn mòn theo tuổi đời, năm tháng. Duy, chưa có điều gì thất tiết để điếm nhục tông môn, uổng công Sư trưởng tài bồi. Một chút niềm tin chưa hề thoái thất, chỉ mong cùng chia sẻ với thế hệ kế thừa. Một thế hệ đang trưởng thành để khơi tỏ ngọn đèn Chánh pháp giữa một đất nước thâm nhuần phong hóa.

Cầu mong các con có đủ dũng mãnh để đi bằng đôi chân của mình, nhìn bằng đôi mắt của mình; tự xác định hướng đi cho chính mình. Thầy sẽ là người bạn đồng hành với các con trên đoạn đường bóng xế của đời mình. Quảng Hương Già lam – Ngày 28.10.2003 Thầy”

Như những lời tâm huyết ấy, suốt cuộc đời Thầy Tuệ Sỹ đã tập trung toàn thời gian vào sự nghiệp hoằng pháp, tận tụy hơn sáu thập niên phiên dịch, chú giải, giảng dạy và sáng tác thơ văn, tiểu luận... biểu hiện nền Văn hóa, Giáo dục nhân bản và khai phóng của dân tộc trong một giai đoạn lịch sử đen tối trên quê hương. Do vậy, sự ra đi của Thầy đã chấn động đến tận trái tim của đức Đạt Lai Lạt Ma, Ngài viết lời phân ưu như sau: *“Tôi rất đau buồn khi được biết Trưởng lão Hoà thượng Thích Tuệ Sỹ vừa viên tịch ở tuổi 81. Tôi xin dâng lời cầu nguyện lên Cố Hoà Thượng và gửi lời chia buồn đến chư Huỳnh Đệ Pháp Lữ của Cố Hoà Thượng cũng như đông đảo Phật Tử của Ngài. Tôi được biết rằng Cố Trưởng lão Hoà Thượng đã tận tụy cống hiến hết mình để phụng sự tha nhân. Mặc dù Ngài ấy không còn ở bên cạnh chúng ta nữa; nhưng chúng ta cũng cảm thấy được an ủi rằng Cố Trưởng lão Hoà Thượng đã sống một cuộc đời đầy ý nghĩa. Cách tốt nhất mà các môn đệ của Cố Trưởng Lão Hoà Thượng có thể bày tỏ lòng kính trọng đối với Ngài là noi theo tấm gương của Ngài đã cống hiến hết mình để phụng sự tha nhân. Với những lời cầu nguyện chân thành! Đạt Lai Lạt Ma”*.

Tôi liên lạc với Thầy Quảng Đức ở Washington DC để tổ chức một “Đêm Thơ Nhạc & Thắp Nến Tưởng Niệm” đến công hạnh và đạo nghiệp của Người, nhưng Thầy Quảng Đức đang ở Sài Gòn tham dự tang lễ trang nghiêm và cảm động ở chôn Già Lam Phật Ân Tự cho đến tuần chung thất mới quay về, thôi thì hai thầy đã thi chung có nhau quý hóa vô vàng; còn riêng Thung Lũng Hoa Vàng nơi đây, nhiều trái tim yêu thương Thầy Tuệ Sỹ, thân hữu, sinh viên Sài Gòn, Nha Trang, Vạn Hạnh năm xưa và những người từng là độc giả, học giả tham khảo văn thơ kinh sách của Người có cơ hội đốt nén tâm hương bái vọng về một bậc anh tài, xuất trần thượng sĩ, nhóm anh em cư sĩ miền bắc California quyết định tổ chức buổi Lễ Tưởng niệm nêu trên tại Di Lặc Vegetarian Cuisine 2850 Quimby Road # 125 San Jose vào chiều 15 Tháng 12 năm 2023, đúng dịp tuần thất thứ ba của Người.

Đêm nay, trước khi thiên tọa, tôi đốt trầm hương viết bài vị để vọng bái khi tang lễ Thầy Tuệ Sỹ đang trà tỳ tại Hòa Lạc Viên - Sala Garden thuộc huyện Long Thành, tỉnh Đồng Nai, bên kia bờ Thái Bình dương. Khói trầm ngào ngạt bay lên hư không, tôi linh cảm Thầy đang mỉm cười nhẹ gót độc hành nhưng chắc chắn đàm hoa tái hiện, Thầy Tuệ Sỹ sẽ tái lai nơi cõi Sa bà trong tương lai vì hạnh nguyện phục hoạt Giáo Hội Thống Nhất đúng nghĩa vẫn chưa viên thành. Tôi nắn nót từng chữ:

“Phụng vi Từ Lâm Tế Chánh tông tứ thập tứ thế, Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, Tăng Thống Viện Chánh Thư Ký Xử lý Thường Vụ, húy thượng NGUYỄN hạ CHÚNG, hiệu TUỆ SỸ, Trưởng lão Hoà thượng Giác linh thùy từ chứng giám” Như Ninh